

Dramat to konkret

- W ramach pierwszej edycji Forum zdecydowałyśmy się na wiodący temat - w tym roku jest to tekst w teatrze, co się wiąże z jubileuszem 30-lecia serii "Nowe Sztuki dla Dzieci i Młodzieży" - mówi Joanna Żygowska*, pomysłodawczyni Forum o współczesnej dramaturgii dla młodej widowni w Polsce.

Joanna Żygowska, fot. Grzegorz Dembiński

Od lat zajmujesz się m.in. teatrem i dramatem dla dzieci. Czy Twoim zdaniem dramat jest nadrzędnym gatunkiem wobec innych, choćby bajek albo wierszy?

Absolutnie nie!

Ale chyba jest jakiś problem, bo dzieci same sięgają (albo to my dorośli im je podsuwamy) głównie po prozę i poezję. Dramatów w dzieciństwie się nie czyta.

Pewnie wiąże się to z tym, że dramat traktowany jest jako tekst użytkowy, czyli taki do wystawiania na scenie. Mnie bliższe jest myślenie o podwójności tego gatunku - w związku z teatrem i bez niego. Jednak w kontekście odbiorców i odbiorczyń dziecięcych dramat nie funkcjonuje jako tekst do czytania. Chyba że w formie czytania performatywnego, na scenie - ta praktyka jest obecnie w Polsce bardzo popularna. Myślę, że jednym z powodów jest to, że dramaty jako książki dla dzieci wydaje się naprawdę rzadko. "Nowe Sztuki dla Dzieci i Młodzieży" to jedyna seria wydawnicza, która regularnie wydaje dramaturgię dla dzieci i młodzieży, ale jest ona kierowana raczej do dorosłych.

Dialog jest bardzo przystępną formą. Rozmawiamy przecież ze sobą na co dzień...

Kilka lat temu Katarzyna Mazur-Lejman, nauczycielka, pisarka i badaczka dramatu, napisała dla portalu nowesztuki.pl tekst o tym, dlaczego ciekawie byłoby czytać z uczniami dramaty. Bardzo mnie to zainspirowało. Dramat to konkret, to rozmowa albo wypowiedzi postaci. Choć to nieco upraszczające, można powiedzieć, że nie ma w nich charakterystycznych dla prozy opisów. A jednocześnie współczesny dramat to całe spektrum różnorodnych form, które odbiegają od tradycyjnie postrzeganego dialogu, gdzie naprawdę można znaleźć coś dla siebie.

Dzisiaj w teatrze dramat to tylko jeden ze sposobów tworzenia przedstawienia. Ostatnio wyraźnie widać to także w teatrze dla dzieci. Wpływa na to m.in. duża popularność książek obrazkowych, chęć adaptowania prozy tłumaczonej, ale także fakt, że sposób pracy nad spektaklem się po prostu zmienia, proces ten nie zawsze zaczyna się od słowa.

Kolejność była taka: powstało Centrum Sztuki Dziecka, od ponad 30 lat odbywa się też Konkurs na Sztukę dla Dzieci i Młodzieży. Zorganizowaliście również kongres, którego pokłosiem jest m.in. portal nowesztuki.pl. Teraz po raz pierwszy zapraszacie z kolei na Forum. Bezdyskusyjnie - dzieje się dużo. To zapotrzebowanie branżowców czy "zwyczajnych" odbiorców?

Forum to wydarzenie branżowe, ale branżę rozumiemy bardzo szeroko. Zapraszamy wszystkie osoby, które działają w obszarze teatru dla dzieci i młodzieży, a także chcą działać na rzecz jego rozwoju. Bardzo mi zależy, by Forum naprawdę było otwarte i integrujące.

Czyli Forum jest właśnie dla nich?

Tak, dla nich. To miejsce spotkania i rozmowy. Wpadłam na pomysł Forum podczas pracy z Iwoną Nowacką, tłumaczką i znawczynią teatru dla młodej widowni w Niemczech. Tego typu wydarzenie odbywa się tam regularnie i jest organizowane przez instytucję federalną wspierającą rozwój teatru dla młodej widowni. To mnie zainspirowało. Centrum od wielu lat organizuje warsztaty dramatopisarskie, które są podsumowaniem Konkursu na Sztukę Teatralną dla Dzieci i Młodzieży, a jednocześnie takim małym spotkaniem branżowym, które cieszyło się dużą popularnością. Teraz idziemy o krok dalej, organizujemy większe wydarzenie, w Poznaniu. Do Forum mogą obecnie dołączyć wszystkie zainteresowane osoby, nie tylko zaproszeni goście.

W ramach pierwszej edycji Forum zdecydowałyśmy się na wiodący temat - w tym roku jest to tekst w teatrze, co się wiąże z jubileuszem 30-lecia serii "Nowe Sztuki dla Dzieci i Młodzieży". To jest ten moment, żeby spojrzeć na ostatnie 30 lat, a chwilę później zastanowić się nad tym, w jakim miejscu jesteśmy dzisiaj i czego potrzebujemy. CSD przeprowadziło środowiskowe badania, których efekty zostaną opublikowane w raporcie *Teatr dla dzieci i młodzieży - zmiana paradygmatu?*

Forum będzie skupione bardziej na przeszłości czy przyszłości?

Na teraźniejszości. Centralnym punktem forum będzie właśnie środowiskowa rozmowa o raporcie.

Co Cię w tym raporcie zaskoczyło?

Cały czas istnieje wyrazista potrzeba zaopiekowania się widownią przedszkolną. Teksty dla młodszych dzieci cieszą się dużym zainteresowaniem osób reżyserujących i zarządzających teatrami. Często dostajemy pytania o takie właśnie sztuki. Przede wszystkim jednak raport pokazuje, jak bardzo zmienia się myślenie o teatrze i samym teatrze dla młodej widowni.

Zaskoczyłaś mnie, bo myślałam, że wciąż brakuje tekstów kierowanych do młodzieży.

Tak, to kolejny temat. Te teksty wciąż są poszukiwane.

W programie forum jest też punkt dotyczący przekładu. Na polskiej scenie więcej jest tekstów rodzimych czy tłumaczonych?

Zdecydowanie polskich.

A zagraniczne teatry, twórcy często sięgają po dramaty polskie?

Polskie sztuki są tłumaczone na wiele języków, ostatnio wyszły antologie na Węgrzech i w Ukrainie. Sztuki są też tłumaczone na język czeski czy chorwacki.

Muszę też zapytać o pierwszy w Polsce slam dramatopisarski, który macie w planach.

Inspiracją do slamu są wydarzenia, które odbywają się w czasie światowych kongresów Assitej, czyli Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży. W czasie tych spotkań autorzy czytają fragmenty swoich tekstów. Były to czasem wystąpienia w jednym lub kilku językach. To ciekawe doświadczenie. Natomiast w Poznaniu w ostatnim czasie znowu popularne są slamy poetyckie. My proponujemy slam dramatopisarski, i to jeszcze z ukierunkowaniem na młodą widownię. Poprowadzi go Malina Prześluga. Zaplanowałyśmy nagrodę pieniężną, ale też własnoręcznie coś przygotowałyśmy!

Rozmawiała Monika Nawrocka-Leśnik

*Joanna Żygowska - polonistka, teatrolożka, doktorantka na WFPIK UAM w Poznaniu, gdzie przygotowuje pracę o polskiej poezji dla dzieci. Kierowniczką Działu Sztuki i Edukacji Kulturowej w Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu. Autorka książki *Skrzydła dla dzieci. Teatr poetycki Krystyny Miłobędzkiej* (Kraków, 2018), jurorka literacka w Konkursie "Książka Roku 2019" PS IBBY.

- **Forum o współczesnej dramaturgii dla młodej widowni w Polsce**
- **organizator: Centrum Sztuki Dziecka**
- **15-18.09**

